

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 22.6.2011
KOM(2011) 381 v konečném znění

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

o provádění strategie EU pro region Baltského moře

Zpráva o strategii Evropské unie pro region Baltského moře za rok 2011

1. Úvod

Region Baltského moře v EU se svými téměř 85 miliony obyvatel (17 procent obyvatelstva EU) se aktivně chopil četných příležitostí vytvořených rozšířením, čímž posílil integraci EU a zvýšil regionální soudržnost. V důsledku toho vzrůstá povědomí o sdílených přírodních zdrojích regionu a o jeho zranitelnosti v oblasti životního prostředí. Nedávná hospodářská krize dále ukázala nutnost spolupráce a země v regionu účinně zareagovaly.

Svou úlohu zde sehrála strategie Evropské unie pro region Baltského moře přijatá Evropskou komisí v červnu 2009¹ a schválená Evropskou radou v říjnu 2009². Zabývá se klíčovými problémy a nevyužitým potenciálem tohoto velkého regionu, který zabírá asi třetinu celkové rozlohy EU. Stanoví integrovaný rámec pro zlepšení environmentálního stavu tohoto mělkého uzavřeného moře, který se zabývá problematickými místy v dopravě a energetickými propojeními. Usnadňuje rozvoj přeshraničních trhů i společných sítí pro výzkum, inovace a podniky. Těmito konkrétními kroky strategie výrazně přispívá k tak významným politikám EU, jako je Evropa 2020 a integrovaná námořní politika, a zároveň posiluje integraci regionu do EU po rozšíření.

Strategie ukazuje, že prostřednictvím společné akce lze účinně řešit výzvy, jako je podpora udržitelného životního prostředí, posílení prosperity regionu, zvýšení jeho dostupnosti a atraktivity a zajištění bezpečnosti a ochrany. Posiluje úsilí o dosažení společných cílů EU a o integraci teritoriálních a sektorových politik založených na problematice, jež je společná pro dané území. Základ vnější spolupráce představuje Severní dimenze, společná politika EU, Ruska, Norska a Islandu.

Nyní, když je realizační fáze v plném proudu, ukazuje strategie hodnotu nového způsobu spolupráce. Prokazuje odhodlání partnerů na vnitrostátní a regionální úrovni i na úrovni občanské společnosti, postavené zejména na práci Evropského parlamentu a na rozsáhlém vkladu přímo z místní úrovně ve fázi veřejné konzultace³. I když proces realizace poukazuje na otázky, kterými je třeba se dále zabývat, včetně lepšího sladění financování a posílené organizační struktury, Komise soudí, že strategie již příznivě přispívá ke zvýšení spolupráce v regionu.

Rada vyzvala Komisi, „aby nejpozději do června 2011 předložila Radě zprávu o dosaženém pokroku a dosavadních výsledcích“⁴. Tato zpráva následuje po prozatímním přezkumu z roku 2010 projednaném s celou řadou zainteresovaných subjektů na výročním fóru v Tallinnu ve dnech 14.–15. října 2010. Protože strategie je dynamický inovační proces, který potřebuje čas, zahrnuje tato zpráva doporučení pro zlepšení v nadcházejících letech. Slouží také jako inspirace pro strategii EU pro Podunají a pro jiné případné budoucí iniciativy, včetně iniciativ s podobným nebo větším námořním rozměrem.

¹ KOM(2009) 248, 10.6.2009.

² Evropská rada schválila strategii Evropské unie pro region Baltského moře ve dnech 29.–30. října 2009 a vyzvala všechny příslušné aktéry, aby urychleně zajistili její plnou realizaci.

³ Akční plán opatřený poznámkami je dostupný na internetové stránce strategie:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

⁴ Závěry ze zasedání Rady pro obecné záležitosti ze dne 26. října 2009.

2. Hlavní výsledky

Strategie vedla ke konkrétním opatřením s efektivnějším využíváním zdrojů. Byly vytvořeny nové pracovní metody a sítě a bylo vyvinuto mnoho iniciativ. Tyto iniciativy zahrnují:

2.1 Nové projekty

Bylo vypracováno a financováno mnoho nových projektů⁵ za účelem splnění cílů 15 prioritních oblastí stanovených v akčním plánu, který strategii doprovázel, včetně:

- **Pobaltské dohody**, která pracuje se zemědělci v celém regionu na snížení výplachu živin z půdy, a tedy eutrofizace,
- projektu **CleanShip**, který významně snižuje znečišťování z plavidel, jimž uděluje vlnku „Čistá námořní doprava v Baltském moři“,
- **studie proveditelnosti o LNG**, která rozvíjí udržitelnou pobřežní plavbu,
- strategie **BaltAdapt**, která připravuje regionální plán na přizpůsobení změně klimatu,
- programu **BSR Stars**, který podporuje program pro inovace, klastry a sítě malých a středních podniků, jenž zvyšuje inovační kapacitu v regionu, významně rozšiřuje stávající sítě a klastry a vytváří nové sítě inovačních specialistů, společností, organizací pro výzkum a vývoj a tvůrců politik,
- projektu **ScanBalt Health Port**, který podporuje Pobaltí jako přední prosperující světový „region zdraví“,
- **výhledu Pobaltí v oblasti dopravy**, který stanoví strukturovanou podporu plánování dopravní infrastruktury v regionu na základě analýz toků zboží a cestujících.

Projekty, které jsou zde uvedeny, jsou pouze několika příklady z více než 80 stěžejních projektů uskutečňovaných podle akčního plánu. Jiné projekty reagují na celé spektrum vzájemně provázaných náročných úkolů v regionu, ke kterým patří například rozvoj mořských chráněných území (díky němuž se Baltské moře stane první námořní oblastí na světě, která dosáhne cíle Úmluvy o biologické rozmanitosti určit alespoň 10 procent svého území jako chráněné). Jiné projekty se zabývají dalšími rozmanitými tématy v rámci přístupu spolupráce v celém Pobaltí, jako je kontrola nebezpečných látek, odstranění překážek jednotného trhu a zvýšení spolupráce přibližně mezi 200 regionálními univerzitami.

Tyto rané iniciativy představují vzor pro jiné předkladatele projektů.

2.2 Nová dynamika pro stávající projekty

Strategie staví na zkušenostech s předchozí spoluprací a na stávajících projektech. Dodává tvorbě vnitrostátních i evropských politik větší viditelnost, rozšířenou síť a zřetelnější přímé vazby. Například:

- integrace tří pobaltských států do evropského trhu s energií se dosahuje prostřednictvím plánu propojení baltského trhu s energií založeného na makroregionálních prioritách v oblasti energetiky určených ve strategii,

⁵ Více informací o projektech lze nalézt na internetové stránce strategie.

- v rámci projektu Baltic Master II byly vyvinuty lepší technologie, jako „odkalovací vozy“ a „přepravníky na vodu znečištěnou ropou“, které lodím umožňují snazší vykládku odpadu v přístavech. Tento projekt nyní zahrnuje přibližně 15 přístavů v regionu.

Strategie také zajišťuje zaměření a úspory z rozsahu. Toho se dosahuje například seskupováním projektů, které sdílejí podobná témata:

- byly vytvořeny projekty pro udržitelné zemědělství: **Pobaltský kompas** jako kontaktní místo pro otázky politiky, projekt **Pobaltské hnojivo**, jenž se zabývá vážným znepokojením, které vzbuzuje živočišný odpad jako hlavní zdroj znečištění moře, a **Pobaltská dohoda**, v jejímž rámci je poskytováno poradenství zemědělcům,
- v rámci tří dopravních projektů **TransBaltic, Dopravní koridor východ-západ II** a **Scandria** jsou uzavírány dohody o společných činnostech, dělbě práce a harmonizačních opatřeních pro dosažení zelených koridorů.

Mnoho jiných stávajících projektů využilo lepší strategický rámec vytvořením vazeb, a tedy zvýšením svého dopadu.

2.3 Nové a rozvíjející se sítě

Strategie prosazuje rozvoj nových sítí podporujících začlenění i větší spolupráci a lepší dělbu práce u stávajících sítí. Představuje společný referenční bod pro celé množství organizací v regionu Baltského moře. Práce lidí i struktur čím dál tím více vychází z priorit stanovených v akčním plánu.

Strategie například stanoví:

- nový rámec pro námořní společenství. Komise na ochranu baltského mořského prostředí, HELCOM, úzce spolupracuje na úkolech v oblasti životního prostředí. Je vedoucím stěžejních projektů v několika prioritních oblastech a její akční plán pro Baltské moře a strategie se vzájemně doplňují při dosahování dobrého stavu prostředí požadovaného rámcovou směrnicí o strategii pro mořské prostředí. Regionální organizace, jako Rada pobaltských států (Council of Baltic Sea States, dále jen „CBSS“), Parlamentní konference zemí Baltského moře a Subregionální spolupráce států Baltského moře, zvýšily spolupráci a zlepšily řízení v námořních otázkách,
- byly vytvořeny vazby se skupinou odborníků CBSS Baltic 21 v otázkách udržitelnosti,
- v důsledku strategie Severská rada ministrů rozšířila své sítě tak, aby pokrývaly celý region Baltského moře,
- pracovní skupina pro Baltské moře pro boj proti organizovanému zločinu využívá své stávající struktury novými způsoby, aby dále snížila škody způsobované zvláště významnou přeshraniční trestnou činností, jelikož místní a regionální správy se stávají jejím terčem v důsledku nárůstu svých rozhodovacích a rozpočtových pravomocí,
- ministerstva dopravy v regionu nyní plánují investice do infrastruktury koordinovaně,
- v rámci Severní dimenze navázalo partnerství pro veřejné zdraví a sociální blahobyt (vedoucí partner priority zdravotnictví) vztahy s novými partnery, například se sítí e-Zdraví pro regiony,

- v souvislosti se strategií byl vypracován BONUS, společný výzkumný a rozvojový program v regionu Baltského moře, který byl stanoven podle evropského práva na základě rozhodnutí ze září 2010 s rozpočtem 100 milionů eur. Jeho cílem je podporovat společnou tvorbu programů a cílený výzkum, který se zabývá nejdůležitějšími otázkami, jimž Baltské moře čelí. Jeho plná realizační fáze začíná v listopadu 2011.

Tento nový vzájemně provázaný přístup k otázkám regionu Baltského moře je vlastně jedním z nejdůležitějších pokroků. Existuje mnoho dalších příkladů objevujících se nových sítí – na podporu zelených veřejných zakázek, pro spolupráci na plném zavedení vnitřního trhu, na podporu výzkumu a inovací, a dokonce v tradičních konkurenčních oblastech, jako je cestovní ruch. Vzhledem k zásadnímu významu samotného moře byla vytvořena nová síť pro námořní výcvik, která spojuje regionální centra excelence.

2.4 Vývoj a soudržnost politik

Ve strategii nejde jen o projekty. Integrovaný způsob práce také podporuje lepší vývoj a sladování politik spolu s účinnějším uplatňováním stávajících přístupů. Znamená to také, že je zapotřebí zajistit, aby odvětvové politiky – včetně politik v oblasti dopravy, vzdělávání, energie a klimatu, životního prostředí, rybolovu, průmyslu, inovací, zdraví a zemědělství – byly soudržné a aby vyhovovaly potřebám regionu Baltského moře jako celku. Například do politických úvah na všech úrovních, včetně místních diskusí a diskusí s občanskou společností, musí být začleněno hledisko životního prostředí, aby se zajistil opravdu ekologický dopad.

Další příklady:

- stěžejní projekt **Postupné upouštění od používání fosfátů v detergentech** informuje činitele s rozhodovacími pravomocemi o vnitrostátních legislativních opatřeních potřebných k omezení používání fosfátů v pracích práscích a do automatických myček nádobí,
- síť **Baltic Sea Labour Network** zveřejňuje doporučení v rámci strategie trhu práce za účelem dosažení udržitelné mobility,
- projekt **MARSUNO** prohlubuje integraci systémů námořního dohledu a představuje vzor pro tvůrce politik v celé EU,
- **BaltFish Forum** nabízí regionu i EU významnou příležitost vyvinout a vyzkoušet nový regionálnějším přístup k řízení rybolovu⁶.

Výrazná námořní složka strategie představuje regionální naplňování integrované námořní politiky pro EU⁷. Průřezovým opatřením v oblasti územního plánování námořních prostor je nástroj na zlepšení rozhodování, který vyváží odvětvové zájmy, jež soutěží o námořní prostor, a udržitelné využívání námořních prostor. Díky integraci systémů námořního dohledu jsou různé politiky lépe sladěny a umožňují aktérům sdílet informace s cílem účinněji reagovat. Iniciativy v Baltském moři, které vedou k čistým lodím s hospodárnými motory, a nové technologie, jako větrná energie na moři, navíc vytvářejí nová pracovní místa a hospodářské příležitosti.

⁶ Zelená kniha: Reforma společné rybářské politiky – KOM(2009) 163 v konečném znění, 22.4.2009.

⁷ Integrovaná námořní politika pro Evropskou unii – KOM(2007) 575 v konečném znění, 10.10.2007 a SEK(2007) 1278, 10.10.2007; 16616/1/07 REV 1.

2.5 Sladění financování a jiné finanční iniciativy

Sladění dostupného financování se strategií je pro úspěch procesu realizace klíčové. Soustředění politiky soudržnosti, která sama o sobě poskytuje regionu Baltského moře přibližně 50 miliard eur, s významnými zdroji financování na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni, je náročný úkol. Bylo dosaženo těchto významných pokroků:

- několik programů Evropského fondu pro regionální rozvoj (dále jen „EFRR“), například švédské programy pro konkurenceschopnost, vypracovalo nová kritéria výběru. Nadnárodní program pro region Baltského moře přispěl na stěžejní projekty 88 milionů eur a svou čtvrtou výzvu konkrétně zaměřil na podporu strategie. Programy přeshraniční spolupráce vybízejí žadatele o projekty k podpoře přístupu v duchu strategie. Byly sestaveny seznamy, které ukazují, kde a jak stávající projekty politiky soudržnosti přispívají ke strategii; tyto seznamy poskytují různé programové orgány,
- s podporou Evropského rybářského fondu nově zřízená Síť řídicích orgánů a místních akčních skupin pro rybolov pro Baltské moře prosazuje nadnárodní spolupráci na udržitelném rozvoji oblastí rybolovu v regionu Baltského moře. Očekává se, že tato spolupráce vyústí ve společné projekty, které přispějí k uskutečňování strategie Evropské unie pro region Baltského moře. Kromě toho členské státy ve svých výročních zprávách o provádění uvádějí zvláštní kapitolu, která nastiňuje, jak jejich programy přispívají k uskutečňování strategie,
- některé země strategii podpořily i v programech Evropského sociálního fondu (dále jen „ESF“). Například švédský řídicí orgán ESF v mnoha výzvách k předkládání návrhů upřednostňuje požadavky na nadnárodní činnosti. Také Dánsko a Estonsko zdůrazňují nadnárodní příspěvek svých projektů v rámci ESF. Na základě toho švédský řídicí orgán spolupracuje se svými protějšky v jiných pobaltských zemích v neformální Síti pro ESF v regionu Baltského moře, která bude v letech 2011–2012 rozvinuta a konsolidována ve zvláštním projektu,
- jiné programy financování EU si při své práci osvojují „přístup v duchu strategie“. Stěžejní projekt **Udržitelný rozvoj venkova** je financován jako nadnárodní projekt programů rozvoje venkova z prostředků Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále jen „EZFRV“),
- pokud jde o výzkum a vývoj, svou provázanost se strategií zintenzívnil program BONUS. Byly přijaty kroky k zapojení agentur pro financování inovací a zejména k úplnějšímu prozkoumání stěžejního projektu strategie **BSR Stars**,
- z podnětu Evropského parlamentu je v rozpočtu EU na rok 2011 vyčleněno 2,5 milionu eur především na podporu koordinátorů prioritních oblastí,
- mnohým stěžejním projektům také poskytla půjčky Evropská investiční banka (dále jen „EIB“) a Severská investiční banka. Dvěma příklady jsou projekt úpravy vod a zpracování odpadních vod ve Wroclawi (projekt stál 158 milionů eur) a úseky železniční osy Rail Baltica v Lotyšsku (projekt stál 80 milionů eur), které oba podporují půjčky od EIB.

Komise a Evropská investiční banka (EIB) posuzují potenciál společných prostředků provádění. Ty by usnadnily přípravu „financovatelných projektů“, které kombinují granty a půjčky, i monitorování a podporu efektivní realizace projektů.

Přispěly i jiné organizace. Například Severská rada ministrů a Švédská rozvojová agentura (dále jen „SIDA“) poskytly počáteční kapitál. Mobilizuje se také vnitrostátní, regionální a místní financování a prostředky soukromého sektoru.

2.6 Spolupráce v regionu Baltského moře se státy, které nejsou členy EU

Jako iniciativa EU strategie nezavazuje nečlenské státy. Všechny tři nejvíce dotčené země, Rusko, Norsko a Bělorusko, však již projevily svou podporu. Co se týče Ruska, nepostradatelného partnera v regionu Baltského moře, probíhá spolupráce na několika úrovních:

- rámec Severní dimenze usnadnil diskusi a společná opatření. Například její partnerství pro přepravu a logistiku se aktivně zabývá otázkami vyvolanými zeměpisnými podmínkami regionu, včetně obrovských vzdáleností a strukturálních překážek,
- stávající orgány a partnerství, včetně CBSS a komise HELCOM, podporují společné plánování všech partnerů v regionu,
- Evropská komise a Ruská federace zintenzívnily práci na zvláštních aspektech spolupráce, zvláště na projektech společného zájmu, přičemž dobrým příkladem je partnerství EU a Ruska pro modernizaci zahájené v červnu 2010,
- regiony také rozvíjejí zvláštní dvoustranné iniciativy a projekty.

Spolupráce s nečlenskými státy v rámci strategie byla podpořena 20 miliony eur z rozpočtu EU na rok 2010, opět z podnětu Evropského parlamentu. Částka je určena v prvé řadě na projekty v oblasti životního prostředí prováděné prostřednictvím partnerství Severní dimenze v oblasti životního prostředí a komise HELCOM.

3. Organizační struktura

Řídící struktura se vyvinula tak, aby maximalizovala příspěvek četných aktérů a organizací, které se na strategii podílejí. Zapojila se celá řada zainteresovaných subjektů, včetně orgánů EU, mezinárodních finančních institucí, politických institucí a organizací, makroregionálních organizací specializovaných na různé oblasti politiky, regionálních organizací a nevládních organizací a jednotlivých regionů a měst. Jediným praktickým způsobem využití těchto rozmanitých odborných znalostí je víceúrovňové řízení. Proto:

- na regionální a nižší úrovni prokazují jednotlivé euroregiony, regiony, okresy a města výrazné nasazení; mnohé z nich vedou prioritní oblasti, horizontální opatření nebo stěžejní projekty. Byli zmobilizováni místní a odborní partneři,
- strategie je postavena na zapojení koordinátorů prioritních oblastí (obvykle vnitrostátní ministerstva, agentury nebo regiony) zodpovědných za každou významnou oblast akčního plánu,
- osm členských států EU v regionu je politicky zavázáno na nejvyšší úrovni a soudržnost různých aktérů v rámci každé správy zajišťují národní kontaktní místa. Úloha národních kontaktních míst při zajišťování výrazného a koordinovaného zapojení jednotlivých států, zejména všech příslušných odvětvových ministerstev, je zásadní,

- úroveň regionu Baltského moře zastupuje mj. Baltic Development Forum, HELCOM a VASAB, subjekty přímo zodpovědné za uskutečňování různých projektů a opatření uvedených v akčním plánu. Severská rada ministrů, Baltská rada ministrů a CBSS zařazují strategii na přední místa svých politických programů, pořádají společné akce a přispívají ke stěžejním projektům,
- evropská úroveň je zajištěna prostřednictvím průběžných kontaktů s institucemi EU a poradními orgány, zejména se skupinou odborných poradců pro strategii na vysoké úrovni jmenovaných všemi členskými státy. Evropská komise přispívá jako zdroj nezávislých odborných znalostí získaných v celé EU,
- zásadní je veřejný rozměr. V této souvislosti je velmi cenný příspěvek Meziskupiny Pobaltí, Výboru Evropského parlamentu pro regionální rozvoj, Výboru regionů a Evropského hospodářského a sociálního výboru,
- akční plán se ukázal jako zásadní při usnadňování organizace práce. Zaměřil se na politické priority, určil konkrétní práci, kterou je třeba udělat, a upřednostnil dobré plánování. Učinil z koncepce strategie snadno srozumitelnou skutečnost a usnadnil komunikaci. Jeho „průběžná“ povaha je pro práci ústřední, proto by měl být pravidelně aktualizován.

Na odborné úrovni je zásadním zdrojem pomoc od kanceláře programu EU INTERACT v Turku. Strategie také pragmaticky využila jiné stávající struktury. Přístup, kdy jsou hranice regionu pojímány poněkud pružněji, se ukazuje jako užitečný při řešení otázek bez umělých zeměpisných omezení.

4. Získané poznatky

Nyní je třeba zkonsolidovat příspěvek strategie ke spolupráci v regionu. Je nutné zdůraznit tyto body:

- **Zachování politické dynamiky**

Politická vůle zůstane pro úspěch nepostradatelná. Pro zachování dynamiky musí být strategie probírána na všech příslušných zasedáních a vrcholných schůzkách. Měla by být také pravidelně zařazována na pořad jednání příslušných Rad ministrů a měla by být přirozeným centrem zájmu evropských a vnitrostátních parlamentních debat. Měla by být zohledňována při programování příslušných budoucích politik na všech úrovních. Strategie proto musí zřetelněji formulovat, jak dokáže řešit naléhavé potřeby regionu, například prostřednictvím určení jasných cílů.

- **Odhodlání**

Strategie musí být více ukotvena v politických a správních strukturách. Její uspořádání je stále zranitelné organizačními změnami nebo změnami politických priorit. Dlouhodobá stabilita vyžaduje institucionální stabilitu s přidělením dostatečných lidských zdrojů (na regionální, vnitrostátní i evropské úrovni). Pro dosažení cílů je důležité, aby se plně zapojili koordinátoři prioritních oblastí, ale také jejich protějšky v ostatních zúčastněných členských státech. Proto musí odvětvová ministerstva zaujmout aktivnější úlohu a přidělit strategii adekvátní zaměstnance a podporu.

- **Cíle a hodnocení**

Vzhledem k významu strategie při vývoji a uskutečňování politiky je nezbytné hodnocení pokroku. Strategie zpočátku nezahrnovala zvláštní cíle. Komise a jiné zainteresované subjekty by však na základě stávajících cílů i příslušných cílů, které jsou nyní vypracovávány, měly vymezit cíle a ukazatele, jak kvantitativní, tak kvalitativní, pro sledování strategie. Pro některé upřednostňované oblasti, jako je práce, která se týká vody a mořského životního prostředí, již existují (rámcová směrnice o vodě, akční plán komise HELCOM pro Baltské moře, rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí) a mohly by být užitečné. Navržené cíle a ukazatele by měly být široce brány v úvahu.

- **Komunikace a vlastnictví**

Zásadní je, aby se strategie a výsledky, které přináší, dostaly do všeobecného povědomí. Strategie musí být viditelnější. Měly by být zapojeny klíčové skupiny, jako místní a regionální orgány, nevládní organizace a soukromý sektor. Existujícími příklady toho, co je zapotřebí dále podporovat, je neformální skupina regionálních úřadů EU pro Baltské moře nebo vazby subjektu Baltic Development Forum na významné podniky v regionu.

- **Průřezové vazby**

Velkou přidanou hodnotu přináší podpora meziodvětvové spolupráce. Komise i jiní podporují semináře a nové sítě. Výroční fórum se v roce 2010 konkrétně zabývalo výhodami integrovanějších přístupů.

S ohledem na to bylo do akčního plánu nedávno zařazeno nové horizontální opatření pro posílení víceúrovňového řízení. Dva vzorové případy, „vodohospodářství“ a „územní plánování“, ukazují, jak je řízena současná spolupráce v regionu a jak může strategie zlepšit kontakty na všech úrovních. To je zapotřebí dále podporovat.

- **Vývoj politiky**

Příslušné přezkumy politik (např. v oblasti dopravy, inovací, námořní politiky a životního prostředí) by měly brát v úvahu jejich společný účinek na makroregion. V tomto regionu Baltského moře by mělo být zejména přihlíženo k významu územní soudržnosti založené na zřetelném „místním“ nebo „regionálním“ hledisku. Jednotlivé projekty by měly být vnímány jako projekty, které přispívají ke strategii, a jako příklady celkového přístupu. Měly by být vytvořeny užší vazby na strategii Evropa 2020 a vlastně i na jiné strategie a politiky, jako je strategie vnitřní bezpečnosti, společná zemědělská politika a společná rybářská politika.

To vše zdůrazňuje potenciál strategie jakožto nástroje pro plnění celkových evropských priorit. Makroregiony mohou sloužit jako stavební kameny pro politiku v celé EU. Rada také upozornila na nutnost zřetelné provázanosti Pobaltí a Podunají⁸. Na základě toho by diskuse Rady na úrovni EU měly čerpat z makroregionálních zkušeností s vývojem politiky. Odvětvové Rady by mohly makroregionální diskuse výhodně zařadit na pořad svých jednání.

- **Další sladění financování a technické pomoci**

Mají-li se makroregionální priority projevit v budoucích programech EU, je zapotřebí lepší koordinace prostřednictvím společného strategického rámce pro období po roce 2013. To je zásadní. Strategie je průkopnický případ, který v novém finančním a programovém výhledu dláždí cestu pro lepší zjednodušení všech finančních nástrojů. Neděje se tak pouze v členských státech EU a mezi nimi – měla by být zlepšena i strategická koordinace

⁸ Závěry Rady pro obecné záležitosti ke strategii pro Podunají (duben 2011).

dvoustranných programů spolupráce se státy, které nejsou členy EU, na vnitrostátní a regionální úrovni. Kromě toho se projevila nutnost podpory nadnárodních programů spolupráce, které se týkají téhož zeměpisného území jako makroregionální strategie. Tyto programy by měly být posíleny a úžeji provázány s touto prací.

Je také zapotřebí vytvořit jasnější vztahy mezi koordinátory prioritních oblastí a orgány řídicími programy EU. Vnitrostátní a mezinárodní zdroje financování v regionu by měly brát strategii plně v úvahu. Jsou vítány příspěvky od jiných partnerů, jako je Severská rada ministrů a Švédská agentura pro mezinárodní rozvoj. Měly by být podporovány inovační přístupy k financování. Dobrým příkladem by byly prostředky provádění připravované s EIB. Různé vnitrostátní programy EU by měly financovat společné projekty a to by mělo být usnadňováno na institucionální úrovni.

Důležité je financování provozních nákladů v rámci organizační pomoci. Rozpočet EU poskytuje v roce 2011 2,5 milionu eur. Jelikož tato částka však není v budoucnu zaručena, měly by být prozkoumány jiné prostředky technické pomoci, zvláště prostřednictvím stávajících a budoucích programů.

Užitečné by mohly být také alternativní metody spolupráce, jako evropská seskupení pro územní spolupráci, na úrovni celkové strategie nebo pro zvláštní prioritní oblasti, opatření či stěžejní projekty. Významným účinkem těchto metod by bylo upevnění a větší udržitelnost struktur spolupráce a zároveň by se předešlo zdvojování stávajících struktur.

5. Doporučení

Celkově je jasné, že strategie je novým způsobem spojení několika partnerů a oblastí politik, kteří tak mohou dosáhnout více, než by dokázal každý sám. Za sebe na základě zkušeností uvedených v tomto dokumentu Komise doporučuje:

- posílit integrovanou povahu strategie větším sladěním s tématy a stěžejními iniciativami strategie Evropa 2020,
- zajistit evropskou povahu strategie pravidelnými diskusemi o strategii v Radách pro příslušné politiky,
- upřednostnit práci na stanovení cílů, aby strategie byla více zaměřená a konkrétnější, pokud jde o její hlavní cíle,
- maximalizovat úsilí o sladění politiky soudržnosti a jiných zdrojů financování v regionu s cíli strategie,
- posílit prováděcí struktury (zvláště koordinátory prioritních oblastí a jejich řídicí skupiny) jak finančně, tak personálně. Měly by být zřízeny vnitrostátní koordinační výbory a v každém státě by měly být určeny kontaktní osoby pro každou prioritní oblast. Struktury musí být důkladně zakotveny na ministerstvech nebo v jiných příslušných orgánech,
- vyvinout „komunikační iniciativu“, která zajistí širší účast na strategii i chápání jejího pozitivního přínosu.

Kromě toho bude Komise pokračovat ve své práci na určení přidané hodnoty tohoto nového makroregionálního přístupu, která by mohla vycházet z externího hodnocení dopadu strategie.

Její závěry založené na co nejlepší analýze získaných zkušeností budou včleněny do zprávy o koncepci makroregionální strategie, kterou si Rada vyžádala na červen 2013.

Tato doporučení vyžadují příspěvek od vyšší úrovně všech zainteresovaných subjektů. Komise je přesvědčena, že dosavadní úspěchy a pozitivní přijetí strategie jsou dostatečným důvodem k pokračování v tomto úsilí.